

اتاق بازرگانی صنایع معادن و کشاورزی ایران
مرکز پژوهش‌های اتاق ایران

ارزیابی لایحه برنامه هفتم توسعه از نگاه بخش خصوصی: تأمین اجتماعی، سیاست‌های حمایتی و توزیع عادلانه در آمد

مرداد ۱۴۰۲

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش:

**ارزیابی لایحه برنامه هفتم توسعه از نگاه بخش خصوصی:
تأمین اجتماعی، سیاست‌های حمایتی و توزیع عادلانه درآمد**

مدیریت مطالعات حقوقی و اجتماعی

تهیه‌کنندگان: زهرا کاویانی، نرگس مرادی

اعلام نظرکنندگان: حجت میرزایی، فرزانه صمدیان

ناظران علمی: محمد قاسمی، محمد زائری

تاریخ انتشار: مرداد ۱۴۰۲

طبقه‌بندی موضوعی: اقتصاد ایران

واژه‌های کلیدی: برنامه هفتم توسعه، تأمین اجتماعی، سیاست‌های حمایتی، توزیع درآمد

نشانی: تهران، خیابان طالقانی، نبش خیابان شهید موسوی (فرصت)، پلاک ۱۷۵

فهرست

- مقدمه ۱
- بخش اول: چالش‌های اساسی بخش تأمین اجتماعی، سیاست‌های حمایتی و توزیع عادلانه درآمد ۲
- بخش دوم: نوع نگاه دولت به بخش تأمین اجتماعی، سیاست‌های حمایتی و توزیع عادلانه درآمد در لایحه برنامه هفتم توسعه ۳
- الف) اعلام نظر بر روی کلیات مواد مرتبط با بخش تأمین اجتماعی، سیاست‌های حمایتی و توزیع عادلانه درآمد در لایحه برنامه هفتم توسعه ۳
- ب) اعلام نظر بر روی جزئیات مواد مرتبط با بخش تأمین اجتماعی، سیاست‌های حمایتی و توزیع عادلانه درآمد در لایحه برنامه هفتم توسعه ۴
- بخش سوم: مواد پیشنهادی اتاق ایران در خصوص بخش تأمین اجتماعی، سیاست‌های حمایتی و توزیع عادلانه درآمد جهت درج در لایحه برنامه هفتم توسعه ۱۰

مقدمه

فقر در سال‌های اخیر تبدیل به یکی از چالش‌های اساسی کشورمان شده است. در حالی که تا پیش از دهه‌ی ۹۰ بالا بودن فقر مطلق تبدیل به یک چالش نشده بود، اما در دهه‌ی ۹۰ و به خصوص از سال ۱۳۹۷ به بعد، خطر فقر فراگیر، یکی از مهمترین بحران‌هایی است که می‌تواند در پیش روی سیاست‌گذار باشد. رشد اقتصادی پایین و نرخ‌های تورم بالا، از مهمترین دلایل کلان رشد فقر بوده و در کنار آن، عدم اجرای سیاست‌های حمایتی هدفمند نیز باعث شده تا با وجود اختصاص منابع بسیاری برای حمایت (از قبیل سیاست ارز ترجیحی)، از فقر ایجاد شده، کاسته نشود. به نحوی که در سال ۱۴۰۰ در حدود ۳۰ درصد از جمعیت کشور زیر خط فقر قرار داشته و سیاست حمایتی هدفمندی نیز برای آنها طراحی نشده است.

سیاست‌های حمایتی طی سال‌های اخیر بیشتر مبتنی بر سیاست ارز ترجیحی و یا پرداخت یارانه‌ی نقدی به ازای یک اصلاح قیمت بوده است. پرداخت ارز ترجیحی مانند همه‌ی حمایت‌های قیمتی باعث توزیع نابرابر یارانه‌ها، افزایش مصرف کالاهای یارانه‌ای، افزایش هزینه‌های دولت، کسری بودجه و تورم شده که خود باعث تقویت فقر بوده است. پرداخت یارانه‌ی نقدی نیز، هرچند به لحاظ کارایی و توزیع عادلانه شرایط بسیار مناسب‌تری نسبت به سیاست‌های حمایتی قیمتی دارد، اما از هدفمندی قابل قبولی برخوردار نبوده است.

در چنین شرایطی، ضمن آنکه سیاست‌گذار باید توجه داشته باشد که مهمترین عامل کاهش فقر، اصلاح وضعیت اقتصاد کلان است، لازم است تا سیاست حمایتی هدفمندی را از گروه‌های مختلف سنی به عمل آورد. در این بین حمایت از کودکان باید مهمترین بخش از سیاست‌های حمایتی باشد، زیرا فقر در کودکی، آثار طولانی و بلندمدتی را در پی دارد که هرچند در کودکی با هزینه‌ی نسبتاً اندکی از سوی سیاست‌گذار، قابل پیشگیری است، اما اگر در همان دوران به آنها توجه نشود، در بلند مدت بار هزینه‌ای بسیاری را به شخص و جامعه تحمیل می‌کند.

در نظام تأمین اجتماعی چند لایه در قالب چرخه‌های زندگی، یکی از لایه‌های حمایتی، حمایت از افراد در سن اشتغال است. بیکاران جویای کار، در صورتی که برای حضور در بازار کار نیاز به توانمندسازی داشته باشند؛ باید حمایت به نحو توانمندسازی رایگان دریافت نمایند.

یکی از مهمترین اصول در برنامه‌های حمایتی این است که حمایت باید مشروط و زمان‌دار باشد. به عنوان مثال حمایت از تغذیه‌ی کودکان باید مشروط به حضور منظم آنها در خانه‌های بهداشت برای انجام واکسیناسیون یا تن سنجی باشد یا هر نوع حمایت از خانوارهایی که کودک در سن تحصیل دارند، باید مشروط به حضور کودک در مدرسه باشد. این شروط حتی برای پرداخت یارانه نقدی نیز صادق است.

نگاهی به بخش سیاست‌های حمایتی لایحه‌ی برنامه‌ی هفتم نشان می‌دهد که تقریباً هیچ سیاست حمایتی و هیچ برنامه‌ای برای حمایت، تدوین نشده است. لایحه در بند "الف" ماده‌ی ۳۱ در خصوص بهره‌مندی یکسان از یارانه‌ی انرژی صحبت کرده اما هیچ ضمانت اجرایی و هیچ راهکاری برای آن ارائه نکرده است. همچنین در بند "پ"، اشاره به استقرار نظام چندلایه‌ی حمایت اجتماعی کرده اما در انتهای بند، عنوان داشته که سیاست حمایتی متناسب با آن، پرداخت کالابری است! سیاستی که هیچ تناسبی با نظام چندلایه‌ی حمایت اجتماعی ندارد. زیرا اصولاً نظام چندلایه‌ی حمایت

اجتماعی، مبتنی بر شناسایی گروه‌های مختلف نیازمند دریافت حمایت و اجرای سیاست‌های متناسب حمایتی برای هر یک از آنهاست. در بند "ت" نیز بر ایجاد پنجره‌ی واحد حمایت‌های اجتماعی تأکید کرده که اقدام مناسبی است، هرچند تناسبی با این لایحه و سایر بندها ندارد.

بخش اول: چالش‌های اساسی بخش تأمین اجتماعی، سیاست‌های حمایتی و توزیع عادلانه درآمد

چالش‌های اصلی بخش حمایتی را می‌توان به صورت زیر نام برد:

۱. **نرخ فقر ۳۰ درصدی:** وضعیت نامناسب اقتصاد کلان در سال‌های اخیر باعث رشد فقر شده و نرخ فقر مطلق تا ۳۰ درصد افزایش یافته است. این موضوع به این معناست که هرگونه سیاست حمایتی و فقرزدایی که سیاست‌گذار طرح‌ریزی می‌کند، حداقل ۳۰ درصد جمعیت کشور یعنی حدود یک سوم جمعیت کل کشور را مورد هدف قرار می‌دهد و این موضوع نیازمند منابع بسیاری است.
۲. **فقر کودکان:** افزایش نرخ فقر در سال‌های اخیر یک پیامد جانبی بسیار مهم در پی دارد و آن تعمیق فقر در کودکان و افزایش نرخ فقر در این گروه سنی است. فقر کودکان باعث می‌شود تا از برخی نیازهای اولیه مانند بهداشت و تغذیه‌ی مناسب بازمانند و از این رو در آینده با احتمال بیشتری نسبت به والدین خود، فقیر باشند. فراگیر شدن فقر در کشور باعث شده تا طی سه سال گذشته در حدود ۱۰ میلیون نفر به جمعیت زیر خط فقر اضافه شود. شایان ذکر است درصد بیشتری از خانوارهای زیر خط فقر دارای کودک هستند. از این رو شیوع فقر در بین کودکان بیش از بزرگسالان است. فقر کودکان منجر به افزایش سوء تغذیه در بین کودکان، افزایش نرخ خروج از مدرسه و بازماندگی از تحصیل و به طور کلی کاهش سرمایه انسانی و اجتماعی در بین کودکان خواهد شد و احتمال فقیر شدن این کودکان در بزرگسالی را با شدت بیشتری افزایش می‌دهد از این رو لازم است تا سیاست‌های حمایتی معطوف به کودکان در صدر برنامه‌های حمایتی قرار گیرد. در حال حاضر برخی حمایت‌های معطوف به کودک در کشور صورت می‌گیرد. اما متأسفانه برنامه و یا قانون مدونی در خصوص این حمایت‌ها وجود ندارد. در بند پ ماده ۶۷ لایحه برنامه هفتم به استقرار نظام چندلایه حمایتی اشاره شده اما هیچ حمایتی معطوف به کودکان پیش‌بینی نشده است. این در حالی است در نظام چندلایه‌ی حمایت اجتماعی بر اساس چرخه‌های زندگی، حمایت‌های متعددی معطوف به دوران کودکی پیش‌بینی می‌شود.
۳. **شناسایی محرومان:** در کنار فقر فراگیری که خطر آن برای سال‌های آینده متصور است، مشکل شناسایی محرومان همچنان یکی از بزرگترین چالش‌های نظام حمایتی کشور است. سامانه‌های اطلاعاتی موجود به سختی وضعیت محرومیت درآمدی را می‌سنجند و تقریباً برای سنجش محرومیت در سایر ابعاد فقر (ابعاد فقر چندبعدی) هیچ قابلیت‌ی ندارند.

۴. **عدم وجود نظام یکپارچه‌ی حمایتی:** یکی از مشکلات فعلی نظام حمایتی ما، عدم وجود نهاد متولی واحد برای سیاست‌گذاری حمایتی است. تعدد نهادهای متولی مانند کمیته‌ی امداد، بهزیستی، بنیاد برکت، بنیاد علوی، گروه‌های جهادی، وزارت رفاه و ... باعث شده است تا سیاست‌ها به‌صورت یکپارچه طرح‌ریزی و اجرا نشوند. همچنین در این میان امکان جاماندن برخی خانوارها از برنامه‌های حمایتی و دریافت چندباره‌ی حمایت توسط برخی دیگر از خانوارها نیز وجود دارد.

بخش دوم: نوع نگاه دولت به بخش تأمین اجتماعی، سیاست‌های حمایتی و توزیع عادلانه درآمد در لایحه برنامه هفتم توسعه

متأسفانه بخش حمایتی لایحه‌ی برنامه‌ی هفتم توسعه، هیچ‌گونه برنامه‌ی حمایتی مشخصی ندارد. تقریباً به نظر می‌رسد موارد ذکر شده از آن جهت است که لایحه، خالی از بخش حمایتی نباشد! هیچ‌گونه ضمانت اجرایی مشخصی آورده نشده و اصولاً دولت تلاش کرده تا هیچ تعهدی در این بخش ندهد. بنابراین به نظر می‌رسد نگاه کلی دولت در این بخش عبارت است از: «پرهیز از ارائه‌ی هرگونه برنامه و تعهد مشخصی برای دولت در بخش حمایتی»

الف) اعلام نظر بر روی کلیات مواد مرتبط با بخش تأمین اجتماعی، سیاست‌های حمایتی و توزیع عادلانه درآمد در لایحه برنامه هفتم توسعه

با توجه به شرایط خاص کشور به لحاظ وضعیت معیشتی و تأکید مقامات کشور بر در اولویت قرار گرفتن وضعیت معیشت مردم، انتظار می‌رفت تا بخش حمایتی و معیشتی لایحه، از یک جهت‌دهی مشخص برای اجرای سیاست‌های حمایتی و ارتقای وضعیت معیشت گروه‌های پایین درآمدی برخوردار باشد.

در واقع، لازم بود تا سیاست‌های حمایتی با اهداف و شاخص‌های سنجش مشخص معطوف به گروه‌های مختلف طراحی شده و سپس اهداف کمی برای هر سال از برنامه مشخص شود. به عنوان مثال در بخش حمایت آموزشی از کودکان، به صفر رساندن نرخ بازماندگی از تحصیل کودکان در پایان سال دوم برنامه در قالب طرح حمایت از کودکان بازمانده از تحصیل، می‌توانست یکی از اهداف کمی برنامه و سیاست حمایتی معطوف به آن باشد.

با این حال همانطور که اشاره شد، از آنجایی که هیچ‌گونه تعهدی داده نشده، هیچ سیاست حمایتی‌ای مشخص نشده و هیچ هدفی ذکر نشده، اصولاً می‌توان گفت که برنامه‌ی هفتم، خالی از بخش حمایتی است. در ماده‌ی اول این بخش، یعنی ماده‌ی ۳۰، هدف نرخ فقر مطلق صفر در پایان برنامه ذکر شده است که هیچ تناسبی با بخش حمایتی و سایر بخش‌های لایحه ندارد.

در یک اظهار نظر کلی می‌توان گفت لایحه برنامه هفتم توسعه، خالی از بخش حمایت‌های اجتماعی است!

ب) اعلام نظر بر روی جزئیات مواد مرتبط با بخش تأمین اجتماعی، سیاست‌های حمایتی و توزیع عادلانه درآمد در لایحه برنامه هفتم توسعه

پیشنهادات (اصلاحی/حذفی)	دلایل توجیهی / توضیحات	مواد															
	<p>- نرخ فقر مطلق تابع وضعیت کلی اقتصاد کلان و سیاست‌های حمایتی به صورت توأمان است. در لایحه برنامه هفتم تقریباً هیچ حکمی برای سازمان‌دهی حمایت‌ها ذکر نشده است و در کنار آن با توجه به وضعیت کلی اقتصاد کلان نیز به نظر نمی‌رسد این نرخ تحت سیاست‌های برنامه دچار تغییر جدی شود. از طرف دیگر در ۲۰ سال اخیر هیچ‌گاه نرخ فقر در ایران صفر نبوده است. بنابراین هدف بسیار دور از انتظاری است و لازم است هدف نرخ فقر مطلق صفر درصدی حذف گردد.</p> <p>- لازم است وضعیت شاخص‌های موردنظر ماده ۳۰ (ضریب پوشش تأمین اجتماعی، ضریب جینی و ...) در سال پایه (۱۴۰۱) و نیز پیش‌بینی تحول آنها در هر پنج سال برنامه به تفکیک در جدول بیاید تا امکان اظهارنظر دقیق و نیز نظارت و ارزیابی برنامه، فراهم شود.</p> <p>- تغییرات ضریب جینی و سهم دهک‌های درآمدی در</p>	<p>ماده ۳۰- در اجرای بندهای (۱) و (۵) سیاست‌های کلی برنامه هفتم و به‌منظور تحقق اهداف کمی زیر مطابق با احکام این فصل، اقدام می‌شود:</p> <p>جدول شماره (۶)- اهداف کمی سنجه‌های عملکردی نظام تأمین اجتماعی، سیاست‌های حمایتی و توزیع عادلانه درآمد</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; margin-top: 10px;"> <thead> <tr> <th style="width: 30%;">سنجه عملکردی</th> <th style="width: 30%;">واحد متعارف</th> <th style="width: 40%;">هدف کمی در پایان برنامه</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>ضریب جینی</td> <td>درصد</td> <td>۰٫۳۵</td> </tr> <tr> <td>ضریب پوشش بیمه‌های اجتماعی</td> <td>درصد</td> <td>۷۶</td> </tr> <tr> <td>نسبت هزینه دهک دهم به دهک اول در بخش روستایی</td> <td>نسبت</td> <td>۹٫۳</td> </tr> <tr> <td>فقر مطلق</td> <td>درصد</td> <td>۰</td> </tr> </tbody> </table>	سنجه عملکردی	واحد متعارف	هدف کمی در پایان برنامه	ضریب جینی	درصد	۰٫۳۵	ضریب پوشش بیمه‌های اجتماعی	درصد	۷۶	نسبت هزینه دهک دهم به دهک اول در بخش روستایی	نسبت	۹٫۳	فقر مطلق	درصد	۰
سنجه عملکردی	واحد متعارف	هدف کمی در پایان برنامه															
ضریب جینی	درصد	۰٫۳۵															
ضریب پوشش بیمه‌های اجتماعی	درصد	۷۶															
نسبت هزینه دهک دهم به دهک اول در بخش روستایی	نسبت	۹٫۳															
فقر مطلق	درصد	۰															

پیشنهادات (اصلاحی/حذفی)	دلایل توجیهی / توضیحات	مواد
	<p>طول زمان بسیار آرام و تدریجی و تابعی از متغیرهای نهادی (همچون حقوق مالکیت، ساختار و کارکرد دولت، فساد و ..)، عوامل ساختاری (همچون ساختار فناوری و سطح تحصیلات و مهارت) و نیز متغیرهای اقتصاد کلان است، از این روی اهداف کمی موردنظر، بلندپروازانه و دست نیافتنی تلقی می‌شوند.</p> <p>- ضریب پوشش بیمه‌های اجتماعی در حال حاضر نامشخص است لذا برای دستیابی به هدف موردنظر ماده ۳۰، لازم است گروه‌های هدف (برحسب شغل، دهک‌های درآمدی، جغرافیا و ...) تعیین و هدف‌گذاری شوند و سیاست‌های متناسب با این هدف نیز در متن برنامه پیش-بینی گردد.</p> <p>به نظر می‌رسد سیاست‌های پیشنهادی در این فصل برای تحقق چنین هدفی کافی نیست و بلکه در برخی از موارد (از جمله حذف سهم کارفرمایی حق بیمه دولت از موارد خاص و کارگاه‌های زیر پنج نفر)، حتی ممکن است به کاهش پوشش در دهک‌های درآمدی پایین، منجر شود.</p> <p>- حذف فقر تا صفر درصد اگرچه آرمانی زیبا است اما دست نیافتنی است. معنی آن ارتقاء درآمدی بیش از سی درصد از جمعیت یعنی بین ۲۵ تا ۳۰ میلیون نفر است که نیازمند</p>	

پیشنهادات (اصلاحی / حذفی)	دلایل توجیهی / توضیحات	مواد
	<p>تدابیر متعدد و تحولات بسیار بزرگی است. از این روی پیشنهاد می‌شود این هدف به ۱۰ درصد یا یک سوم جمعیت فقیر کنونی تغییر یابد.</p>	
<p>حذف بند (الف) ماده (۳۱) و جایگزینی آن در فصل انرژی:</p> <p>پیشنهاد می‌شود، بند (الف) ماده (۳۱)، <u>حذف شود و حکم جایگزین مرتبط با این بند در فصل انرژی، جایگذاری شود.</u></p>	<p>موضوع یارانه‌های انرژی و میزان بهره‌مندی از آن، مبحث بسیار مهمی است که نیازمند تعریف سازوکاری دقیق برای یکسان‌سازی یارانه‌ی انرژی است. با عنایت به تخصصی بودن این موضوع، به نظر نمی‌رسد بند الف ماده ۳۱ در این بخش قابلیت طرح داشته باشد. حکم جایگزین مرتبط با این موضوع در فصل انرژی ارائه شده است.</p>	<p>ماده ۳۱- به منظور توسعه عدالت اقتصادی و بهبود توزیع درآمد، اقدامات زیر تا پایان سال اول برنامه انجام می‌شود:</p> <p>الف- دولت مجاز است در راستای عدالت در توزیع درآمد، مبارزه با قاچاق، بهینه‌سازی مصرف انرژی با فراهم‌سازی زیر ساخت‌های لازم، بر اساس آیین‌نامه اجرائی که به تصویب هیأت‌وزیران می‌رسد، اقدامات لازم را برای بهره‌مندی مساوی ایرانیان ساکن در کشور از یارانه حامل‌های انرژی به عمل آورد.</p>
<p>الحاق تبصره به ذیل بند (ب) ماده (۳۱):</p> <p>پیشنهاد می‌شود، تبصره زیر ذیل بند ب الحاق گردد:</p> <p><u>تبصره- وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مکلف است خط فقر و نرخ فقر را در شش ماهه‌ی دوم هر سال بر اساس داده‌های هزینه و درآمد خانوار مرکز آمار ایران و روش محاسباتی که تا</u></p>	<p>وزارت رفاه به موجب قانون، مکلف به ارائه خط فقر رسمی کشور است. بدون ارائه‌ی خط فقر رسمی، نمی‌توان افراد زیر خط فقر را شناسایی کرده و نرخ مالیات صفر را برقرار کرد. بنابراین لازم است خط فقر رسمی توسط این وزارتخانه تهیه و منتشر شود، سپس وزارت امور اقتصادی و دارایی اقدام به برقراری مالیات با نرخ صفر برای خانوارهای پایین‌تر از خط فقر نماید.</p>	<p>ب- وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است اقدامات لازم برای برقراری مالیات با نرخ صفر برای خانوارهای پایین‌تر از خط فقر را انجام دهد.</p>

پیشنهادات (اصلاحی/حذفی)	دلایل توجیهی / توضیحات	مواد
<p>پیش از این توسط این وزارت‌خانه معرفی شده است، محاسبه کرده و اعلام کند.</p>		
<p>اولویت اول: حذف بند (پ) ماده (۲۷): پیشنهاد می‌شود، بند (پ) ماده (۲۷)، <u>حذف شود.</u></p> <p>اولویت دوم: اصلاح بند (پ) ماده (۲۷): پیشنهاد می‌شود، بند (پ) ماده (۲۷)، به شرح ذیل اصلاح شود:</p> <p>پ-وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی موظف است با طراحی نظام تأمین اجتماعی چندلایه، مبتنی بر آزمون وسع، با هدف کاهش فقر مطلق و بهبود توزیع درآمد، با شناسایی اقشار کم‌درآمد با رویکرد اجتماع‌محور نسبت به ارائه <u>حمایت‌های متناسب با هر گروه کودکان، افراد در سن اشتغال، سالمندان و معلولین</u> <u>اقلام ضروری در قالب بسته معیشتی پایه به خانوارهای کم‌درآمد به صورت یارانه نقدی یا کالا برگ الکترونیکی</u> اقدام نماید.</p>	<p>ابتدا و انتهای ماده، تناسبی با یکدیگر ندارند. در ابتدای ماده به نظام تأمین اجتماعی چند لایه اشاره شده است و در انتهای ماده بدون در نظر گرفتن مفهوم چنین نظامی، کمک به خانوارهای کم‌درآمد به بسته معیشتی در قالب کالا برگ یا یارانه نقدی محدود شده است. این در حالی است که در نظام مالیاتی چندلایه برای هر لایه‌ی جمعیتی که لازم است مورد حمایت قرار گیرند، برنامه حمایتی متناسب با آن لایه تعریف و اجرا می‌شود. در نهایت می‌توان گفت اگرچه صدر این ماده مناسب است اما موخره‌ی آن دارای ایرادات زیادی است.</p>	<p>پ- وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی موظف است با طراحی نظام تأمین اجتماعی چندلایه، مبتنی بر آزمون وسع، با هدف کاهش فقر مطلق و بهبود توزیع درآمد، با شناسایی اقشار کم‌درآمد با رویکرد اجتماع‌محور نسبت به ارائه اقلام ضروری در قالب بسته معیشتی پایه به خانوارهای کم‌درآمد به صورت یارانه نقدی یا کالا برگ الکترونیکی اقدام نماید.</p>

پیشنهادات (اصلاحی / حذفی)	دلایل توجیهی / توضیحات	مواد
<p><u>حمایت‌های این بند در بخش کودکان معطوف به رفع سوء تغذیه در کودکان با اولویت ۰-۶ ساله‌ها و ارائه‌ی آموزش همگانی و اطمینان از به صفر رساندن نرخ بازماندگی از تحصیل تا سال دوم برنامه برای کودکان ۷-۱۸ سال می‌باشد.</u></p> <p><u>حمایت‌های در سن اشتغال، باید معطوف بر توانمندسازی نیروی کار، پوشش کامل بیمه‌ی همگانی و پوشش حداکثری بیمه‌ی بیکاری می‌باشد.</u></p> <p><u>حمایت‌های دوران سالمندی باید معطوف به ارائه‌ی خدمات نگهداری سالمندی و مستمری دوران سالمندی برای سالمندان زیر خط فقر که تحت پوشش بیمه‌ی بازنشستگی قرار ندارند، می‌باشد.</u></p>		
	<p><u>موافق</u></p>	<p>ت- وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مکلف است تا پایان سال اول برنامه، پنجره واحد خدمات حمایتی و پرونده الکترونیک رفاهی افراد یا خانوار را به‌طور کامل راه‌اندازی نماید. دستگاه‌های اجرائی که به هر شکل از اقشار آسیب‌پذیر حمایت می‌کنند مکلفند تمامی حمایت‌های نقدی و غیرنقدی خود را از طریق پنجره واحد خدمات حمایتی وزارت مذکور ارائه دهند. متقاضیان دریافت حمایت‌ها باید از طریق پنجره واحد خدمات</p>

پیشنهادات (اصلاحی/حذفی)	دلایل توجیهی / توضیحات	مواد
		حمایتی برای دریافت حمایت‌های مذکور اقدام کنند.
	<p style="text-align: center;">موافق</p> <p>اگر سامانه‌ی مرتبط با مالیات بر درآمد اشخاص در سازمان امور مالیاتی راه‌اندازی شود دیگر نیازی به سامانه‌ی وزارت رفاه نبوده و در یک سامانه مشخص خواهد شد که چه افرادی مالیات مثبت و چه افرادی مالیات منفی (دریافت یارانه) پرداخت می‌کنند.</p>	<p>ث- سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است تا پایان سال اول برنامه، زمینه‌های لازم برای تکمیل اظهارنامه مالیاتی تمامی اشخاص حقیقی و حقوقی و ارائه اطلاعات آن به وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به صورت برخط به منظور شناسایی دقیق افراد یا خانوارهای دهک‌های با درآمد پایین را فراهم نماید.</p>
	<p style="text-align: center;">موافق</p>	<p>ج- بنیاد شهید و امور ایثارگران مکلف است با توجه به شأن و منزلت خانواده معظم شهدا و ایثارگران و ضرورت توسعه خدمت رسانی به ایشان از طریق مراجع ذی‌ربط و با هدف تقویت عدالت و حمایت هدفمند، ارتقای اثربخشی و افزایش رضایت‌مندی جامعه هدف در ارائه خدمات، نسبت به اصلاح، تنقیح و تجمیع کلیه قوانین و مقررات موجود در حوزه خدمات‌رسانی به ایثارگران از جمله قانون جامع خدمات‌رسانی به ایثارگران، قانون حالت اشتغال مستخدمین شهید، جانباز، ازکارافتاده و مفقودالاثر انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی، قانون تسهیلات استخدامی و اجتماعی جانبازان انقلاب اسلامی تا پایان سال اول برنامه متناسب با نوع و سابقه ایثارگری، میزان ازکارافتادگی با لحاظ سن و دهک درآمدی اقدام نماید.</p>

بخش سوم: احکام پیشنهادی اتاق ایران در خصوص بخش تأمین اجتماعی، سیاست‌های حمایتی و توزیع عادلانه در آمد و اصلاح صندوق‌های بازنشستگی جهت درج در لایحه برنامه هفتم توسعه

جدول احکام پیشنهادی اتاق ایران برای درج در لایحه برنامه هفتم توسعه

ردیف	احکام پیشنهادی
۱	<p>در جهت تقویت سه‌جانبه‌گرایی در سازمان تأمین اجتماعی از ابتدای برنامه، شورای عالی تأمین اجتماعی مرکب از اعضای ذیل تشکیل می‌گردد:</p> <p>(۱) وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی (رئیس شورا)</p> <p>(۲) رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور</p> <p>(۳) رئیس سازمان اداری و استخدامی کشور</p> <p>(۴) رئیس سازمان تأمین اجتماعی</p> <p>(۵) وزیر امور اقتصادی و دارایی</p> <p>(۶) وزیر صنعت، معدن و تجارت</p> <p>(۷) پنج نفر نمایندگان کارفرمایان از بخش‌های مختلف با معرفی تشکل‌های عالی کارفرمایی مندرج در قانون کار</p> <p>(۸) چهار نفر نمایندگان بیمه‌شدگان با معرفی تشکل‌های عالی کارگری مندرج در قانون کار</p> <p>(۹) یک نفر نماینده مستمری‌بگیران با معرفی کانون عالی مستمری‌بگیران سازمان تأمین اجتماعی</p> <p>تبصره- جلسات شورای عالی با حضور حداقل یازده نفر از اعضا به‌نحوی که حداقل دو نفر از اعضای موضوع جزء (۷) و (۸) و اعضای موضوع جزء (۹) در جلسه حاضر باشند، رسمیت می‌یابد و تصمیمات آن حداقل با رأی نه نفر از اعضاء لازم‌الاجرا است.</p>
۲	<p>با هدف کاهش تکالیف سازمان تأمین اجتماعی، ایجاد هر گونه تعهد جدید توسط دولت و مجلس شورای اسلامی برای سازمان تأمین اجتماعی بدون در نظر گرفتن تأمین منابع پایدار برای آن که به صورت مستقل و در ردیف‌های مجزا در بودجه سنواتی درج خواهد شد، ممنوع است. اعتبارات ردیف‌های موضوع این ماده تخصیص یافته تلقی می‌شود و نیازی به تخصیص از سوی سازمان برنامه و بودجه ندارد.</p>
۳	<p>دولت موظف است طی دو سال اول برنامه، نظام تأمین اجتماعی چندلایه فراگیر را در چهار سطح به شرح زیر، برقرار کند:</p> <p>سطح اول: درآمد مکفی جهت تأمین حداقل معیشت برای خانوارهای فقیر و آسیب‌پذیر از طریق استقرار نظام مالیات بر مجموع درآمد خانوار و گسترش پایه‌های مالیات بر ثروت و شناسایی افرادی که درآمد کمتری از سطح</p>

<p>آستانه دارند، براساس آزمون وسع (آزمون وسع یا آزمون وسایل، بررسی رسمی وضع مالی یک فرد به منظور تعیین نیاز آن به دریافت کمک‌های دولتی است). این خانوارها مشمول پرداخت‌های حمایتی زیر قرار می‌گیرند:</p> <ul style="list-style-type: none"> - دامنه شمول پرداخت‌های حمایتی و مساعدت‌های اجتماعی دولت از جمله طرح هدفمندی یارانه‌ها، صرفاً محدود به این خانوارها است. - سبد سهمیه انرژی قابل مبادله به این خانوارها اعطا می‌شود، به نحوی که عواید حاصل از فروش سهمیه انرژی به یک کارت بانکی مخصوص واریز شده و با آن امکان خرید خوراکی‌های سالم و فرآوری نشده مانند میوه و گوشت و لبنیات، وجود داشته باشد. <p>سطح دوم: گسترش چتر بیمه تأمین اجتماعی (بیمه بازنشستگی، بیمه درمان و بیمه بیکاری)، از طریق:</p> <ul style="list-style-type: none"> - افرادی که مشمول هیچ نوع بیمه تأمین اجتماعی نیستند و توان پرداخت حق بیمه ندارند (خانوارهای نیازمند و فاقد بیمه تأمین اجتماعی)، به صورت خودکار مشمول بیمه خواهند شد. - پس از ثبت نام عمومی داوطلبانه افراد، در صورتی که هر فردی مشمول آزمون وسع قرار گیرد (درآمد خانواده از سطح آستانه‌ای پایین‌تر باشد و یا ۶ ماه از زمان بیکار شدن وی نگذشته باشد) دولت حق بیمه تأمین اجتماعی آنها را پرداخت خواهد کرد. - تسهیل شناسایی افراد بیکار و برقراری سریع بیمه بیکاری. - ۵۰ درصد حق بیمه افرادی که سابقه بیمه تأمین اجتماعی ندارند و توسط بنگاه‌های اقتصادی استخدام می‌شوند، به مدت دو سال، توسط دولت پرداخت شود. <p>سطح سوم: نظام بازنشستگی عایدی معین و سهام معین با اصلاحات ساختاری در حوزه بیمه‌های تأمین اجتماعی، به منظور افزایش کارایی نظام بازنشستگی، با بهره‌گیری از ظرفیت‌های بخش خصوصی.</p> <p>سطح چهارم: افزایش سالانه بیست درصدی سرمایه صندوق بیمه حوادث و اعطای مسئولیت برای مقابله با حوادث غیرمترقبه ملی، بخشی و فردی، با فروش دارایی‌های مازاد دولت و واگذاری زمین.</p>	
<p>به منظور ساماندهی و کارآمدسازی سیاست‌های مرتبط با محرومیت‌زدایی و در راستای رفع تبعیض و ارتقای سطح مناطق کمتر توسعه‌یافته، سازمان برنامه و بودجه مکلف است ظرف یکسال از ابلاغ این قانون با همکاری وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، وزارت کشور و معاونت مناطق محروم و توسعه روستایی روستا ست جمهوری و با بهره‌گیری از ظرفیت پایگاه رفاه ایرانیان، اقدام به راه اندازی سامانه اطلاعات بهره‌مندی ایرانیان مشتمل بر اطلاعات زیرساخت‌های بهداشتی، آموزشی، حمل و نقل، آب و انرژی و سایر زیرساخت‌های اساسی به تفکیک کلیه آبادی‌های دارای سکنه و هر یک از نواحی شهری نماید.</p> <p>تبصره ۱: کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده ۲۹ قانون برنامه ششم توسعه از جمله وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی موظف هستند داده‌ها و اطلاعات مورد نیاز به منظور توسعه و تکمیل پایگاه اطلاعات بهره‌مندی</p>	<p>۴</p>

<p>ایرانیان را حداکثر یک ماه پس از درخواست سازمان برنامه و بودجه در اختیار پایگاه اطلاعات بهره‌مندی ایرانیان قرار دهند.</p> <p>تبصره ۲: وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مکلف است اطلاعات درخواستی سازمان برنامه و بودجه را به تفکیک کدملی از پایگاه اطلاعات رفاه ایرانیان، در اختیار سازمان برنامه و بودجه قرار دهد.</p> <p>تبصره ۳: کلیه دستگاه‌های موضوع ماده ۲۹ قانون برنامه ششم توسعه و قرارگاه‌های محرومیت‌زدایی، نیروهای مسلح با رعایت اصل ۱۱۰ قانون اساسی مکلف هستند، اطلاعات اقدامات صورت گرفته در راستای محرومیت‌زدایی را که شامل مکان و مشخصات طرح، میزان اعتبار اختصاص یافته، دستگاه مجری، میزان پیشرفت فیزیکی اعتبار مورد نیاز جهت اتمام طرح و سایر اطلاعات تکمیلی را در سامانه اطلاعات بهره‌مندی ایرانیان ثبت کند. سازمان برنامه و بودجه کشور موظف است اطلاعات مربوط به اقدامات صورت گرفته برای طرح‌های تامین اعتبار شده از محل دو سوم سه درصد (۳٪) حاصل از صادرات نفت و گاز موضوع بند (ت) ماده ۳۲ قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه سهم مناطق کمتر توسعه یافته استفاده متوازن از امکانات کشور، اعتبارات محرومیت‌زدایی استانی و اعتبارات اختصاص یافته از محل تبصره ۱۴ قوانین بودجه سالانه و سایر اعتباراتی که با هدف محرومیت‌زدایی از محل منابع عمومی اختصاص می‌یابد را در سامانه مذکور ثبت نماید.</p>	
<p>۵ به منظور برقراری امنیت غذایی کودکان و کاهش نرخ سوء تغذیه و جلوگیری از پیامدهای سوء تغذیه در کودکان و مادران، برنامه‌ی حمایت غذایی از کودکان زیر دو سال و مادران باردار، به شرح زیر اجرا می‌شود:</p> <p>الف) به تمامی مادران باردار و دارای فرزند زیر ۲ سال و مادران فرزندان زیر شش سال دارای سوء تغذیه انتقال نقدی مشروط به صورت ماهانه پرداخت می‌گردد. حمایت‌های این بند مشروط به مراجعه منظم مادر و فرزند به مراکز بهداشت و انجام کلیه فرایندهای مورد نظر خواهد بود. آیین‌نامه این بند توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با همکاری وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی تدوین می‌گردد.</p> <p>ب) وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی از طریق خانه‌های بهداشت و پایگاه‌های سلامت، موظف است اطلاعات سلامت افراد را خصوصاً در زمینه سوء تغذیه کودکان، بیماری‌های خاص، معلولیت‌های جسمی و ذهنی و سلامت مادران باردار و شیرده به صورت دقیق جمع‌آوری نموده و به تفکیک کد ملی در اختیار وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی برای ثبت در پایگاه قرار دهند.</p>	
<p>۶ وزارت صمت با همکاری وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و اتاق ایران مکلف است نسبت به نیاز بازار کار به مشاغل مختلف، مراکز توانمندسازی را راه‌اندازی نموده و برای بیکاران جویای کار، دوره‌های توانمندسازی برای ورود به بازار کار برگزار کند.</p>	